

201500354

7 SEP 2015

Zorginstituut Nederland

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Aan de Geschillencommissie van
Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. mevrouw
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Pakket

Eekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 89 59

Contactpersoon

0530.2015113504

Datum 16 september 2015
Betreft Advies als bedoeld in artikel 114 Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2015098928

Onze referentie
2015113504

Uw referentie
G47 201500354

Uw brief van
17 augustus 2015

Geachte voorzitter, commissie,

U hebt op 17 augustus 2015 aan Zorginstituut Nederland advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid Zorgverzekeringswet. Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van Hirudotherapie (medicinale bloedzuigers) door het Gilazowa Medisch Centrum Hirudo te Den Haag. Bij uw adviesaanvraag hebt u ons ook een kopie van het dossier gestuurd, maar een verslag van de hoorzitting ontbreekt nog. Zorginstituut Nederland brengt daarom een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

Medische beoordeling

Na kennisneming van het geschil heeft Zorginstituut Nederland dit dossier voor een medische beoordeling voorgelegd aan zijn medisch adviseur. Deze heeft de stukken bestudeerd en deelt het volgende mee.

Achtergrond

Verzoeker is bekend met primair progressieve multiple sclerose (PP-MS). Hij geeft aan dat de reguliere medici (waaronder de huisarts en neuroloog) niets voor hem kunnen betekenen. Er zijn geen of nauwelijks medicijnen voor deze aandoening beschikbaar en de medicijnen die hij gebruikt helpen niet of nauwelijks. Daarom is verzoeker op zoek gegaan naar alternatieven en bij een behandeling met medicinale bloedzuigers uitgekomen. Hij startte met de behandeling en zal waarschijnlijk 40 keer (een keer per week) naar Den Haag gaan. Na de vierde behandeling kon verzoeker stoppen met de medicijnen die hij op dat moment gebruikte. Volgens zijn brief van 29 mei 2015 is hij inmiddels negentien keer behandeld en het gaat stukken beter met hem. De kosten van de behandeling zijn ongeveer 170 euro per keer; totaal zullen de kosten dit jaar waarschijnlijk ongeveer € 8000,- kosten. Voor verweerder zal de behandeling ook besparing opleveren, aldus verzoeker.

Beoordeling

Om voor vergoeding op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw) in aanmerking te komen, dient een behandeling volgens de Zvw te voldoen aan het criterium 'stand van de wetenschap en praktijk'. De vraag die voorligt, is of behandeling van primair progressieve multiple sclerose door middel van hirudotherapie voldoet aan dit in de Zorgverzekeringswet gestelde criterium 'de stand van de wetenschap en praktijk'.

Bij de beoordeling of een behandeling voldoet aan dit criterium doet het Zorginstituut onderzoek naar de wetenschappelijke literatuur. Met behulp van de zogeheten PICOT-vragen¹ zoeken wij systematisch in bibliografische databases naar relevante gepubliceerde en peer-reviewed klinische studies.

Het bij onze beoordelingen gebruikte beoordelingskader is meer uitgebreid beschreven in het rapport 'Beoordeling stand van de wetenschap en praktijk'².

De vraag die beantwoord moet worden is, of de behandeling van patiënten met (primair progressieve) multiple sclerose door middel van hirudotherapie voldoet aan het Zvw criterium 'de stand van de wetenschap en praktijk'.

Volgens de informatie van de behandelaar (Gilazowa Medisch Centrum Hirudo) is hirudotherapie een behandeling waarbij gebruik wordt gemaakt van medicinale bloedzuigers. De bloedzuiger produceert biologisch actieve stoffen en spuit zijn speeksel met deze stoffen in het bloed van de patiënt. Volgens deze informatie zouden deze biologisch actieve stoffen de gezondheidstoestand van het lichaam op een natuurlijke wijze verbeteren en in stand houden. De door hirudotherapie te behandelen aandoeningen die op de website worden genoemd zijn rugpijn, verschillende soorten hoofdpijn, RSI (CANS), reuma / alle vormen van gewrichtsontsteking, pijn in de benen, trombose, spataderen, sportblessures waaronder tennisarm, gynaecologische problemen, hoge bloeddruk en hart- en vaatziekten.³

Met de zoektermen ("Leeching"[Mesh] OR "Leeches/therapeutic use"[Mesh] OR leech*[tiab] OR bloodsucker*[tiab] OR hirud*[tiab]) AND ("Multiple Sclerosis"[Mesh] OR (multiple[tiab] AND sclerosis[tiab])) is op 3 september 2015 een literatuur search gedaan in de database PubMed.

Uit de literatuursearch kwamen drie studies (zie literatuurreferenties). Deze studies betroffen, kort samengevat, onderzoeken op cel-niveau c.q. naar werking in een diermodel.

Peer reviewed gepubliceerde klinische studies naar het effect van hirudotherapie op multiple sclerose ontbreken. Op basis van de wel gevonden studies kan niet geconcludeerd worden dat hirudotherapie effectief is als behandeling van multiple sclerose, in geen van deze studies is immers sprake van klinisch onderzoek met voor patiënten relevante (klinische) uitkomstmaten.

¹ PICOT staat voor: Patient = de relevante patientenpopulatie, in geval van verzekerde: patienten met multiple sclerose; Intervention = de te beoordelen interventie (in deze beoordeling: hirudotherapie); Comparison = de interventie waarmee wordt vergeleken oftewel de controle-interventie; Outcome = de relevante uitkomsten/uitkomstmaten, het gaat hierbij doorgaans om klinische uitkomstmaten die voor patienten relevant zijn, zoals verbetering van symptomen van de ziekte; Time = minimaal vereiste follow-up periode.

² ZIN, geactualiseerde versie januari 2015,
<https://www.zorginstituutnederland.nl/actueel/nieuws/2015/zorginstituut-actualiseert-beoordelingskader-%E2%80%98stand-wetenschap-en-praktijk%E2%80%99.html>

³ Informatiefolder, bij het dossier gevoegd, en informatie op de website van de behandelaar, www.gilazowa.nl/?page_id=5289 en www.gilazowa.nl/?page_id=4815, geraadpleegd 19 augustus 2015

In 2012 bracht de Nederlandse Vereniging voor Neurologie de CBO-richtlijn 'Richtlijn Multiple sclerose' uit. Hirudotherapie c.q. behandeling door middel van bloedzuigers is niet opgenomen in deze richtlijn.

Wetenschappelijke studies naar het effect van hirudotherapie op multiple sclerose ontbreken. Of toepassing van medicinale bloedzuigers effectief is bij multiple sclerose is dan ook niet aangetoond. Geconcludeerd moet worden dat hirudotherapie als behandeling van multiple sclerose niet voldoet aan het in de Zvw gestelde criterium 'stand van de wetenschap en praktijk', aldus de medisch adviseur.

Juridische beoordeling

Zorginstituut Nederland heeft kennisgenomen van de stukken en beoordeeld of verweerder terecht het gevraagde heeft afgewezen. Op basis van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering en het advies van de medisch adviseur, concludeert het Zorginstituut Nederland dat verzoeker niet in aanmerking komt voor de gevraagde vergoeding. In artikel 1.2 van de overeengekomen zorgverzekering is bepaald dat de inhoud en omvang van de te verzekeren zorg wordt bepaald door de stand van de wetenschap en praktijk. Dit komt overeen met hetgeen daarover bij en krachtens de Zorgverzekeringswet is bepaald. Gelet op het advies van de medisch adviseur is hiervan geen sprake en voldoet hirudotherapie niet aan de stand van de wetenschap en praktijk, zodat er geen sprake is van verzekerde zorg.

Ten slotte merkt Zorginstituut Nederland nog op dat de adviestaak van Zorginstituut Nederland beperkt is tot de vraag of een verzekerde aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Het advies van Zorginstituut Nederland kan dus geen betrekking hebben op een beslissing van een zorgverzekeraar op basis van de aanvullende verzekering.

Hoogachtend,

Zorginstituut Nederland
Pakket

Datum
16 september 2015

Onze referentie
2015113504